Posudek na bakalářskou práci Hany Maláňové
„Chrýsippos o věštění a osudu“

Bakalářská práce H. Maláňové se soustřeďuje na dvě témata Chrýsippovy filosofie, věštění a osud, jejichž vzájemnou spojitost a vnitřní provázanost se pokouší ukázat. Práce má tři hlavní části: první mapuje Chrýsippův postoj k věštění a stoické důkazy ve prospěch jeho funkčnosti; druhá se zabývá věštěním v kontextu osudu, nutnosti a svobodné vůle; třetí část pojednává o smyslu věštění a vztahu člověka k budoucnosti a osudu. Studii uzavírá závěr, bibliografie a seznam použitých zkratek.

Autorčin výklad je jasný, přehledně strukturovaný a vesměs dobře sledovatelný. Je také velmi hutný a věcný, zcela chybí odbočky, domněky a hluchá místa. Téměř každá věta je zaštítěna citacemi z primární nebo sekundární literatury (většinový případ), případně odkazy na ni. Až na několik málo výjimek (viz např. s. 16, pozn. 74) citované texty opravdu říkají to, co autorka ve svém výkladu shrnuje, což mu propůjčuje vysokou věrohodnost. Ocenění zasluhuje i dobře vybraná sekundární literatura (v níž postrádám snad jen vynikající Peasův komentář k Ciceronovu spisu *De divinatione*), kterou autorka používá kompetentně a funkčně. Obstojně si poradila i s primárními prameny: ačkoli nezná latinu a řečtinu, dohledala si překlady inkriminovaných pasáží v jí dostupných jazycích a převedla je do češtiny tak, že mají k originálu většinou hodně blízko. V této souvislosti bych rád vyzdvihl, že sl. Maláňová se kvůli lepšímu přístupu k primárním a sekundárním zdrojům naučila další světový jazyk (němčinu), to se u studentů nevidí zrovna často. Pro další a hlubší studia by ovšem alespoň částečné ovládnutí klasických jazyků bylo nezbytné, to ukazují i ojediněná nedorozumění: na s. 23, pozn. 133, autorka prohlašuje, že „výraz *ef´ hémin* znamená doslova ‚v nás´“, třebaže doslovný překlad fráze *ef´ hémin einai* zní ´je to na nás´ (odtud pak teprve opis „je to v naší moci“); na s. 32 je uveden jako překlad lat. superlativu *proximus* adj. „přímý“, ačkoli význam je „nejbližší“, „nejzazší“, přeneseně pak „hodně podobný“ či „věrný“.

Žádné zásadnější nedostatky a přehmaty jsem v práci nenalezl. Z drobností bych zmínil jen následující. Na s. 12 se říká, že Chrýsippos popíral zásah boha do vnitřností, ale vzápětí je uváděno (jako druhá možnost), že božská síla proniká do vnitřností zvířete v okamžiku jeho obětování – nevím, jak by se dalo v tomto případě vyhnout závěru, že bůh v oběti přímo intervenuje. V úvodu postrádám jednak cíle a metodologii práce, jednak náčrt dějin a hlavních soudobých směrů vědeckého zkoumání tématu, což by nejspíše umožnilo více zohlednit heterogenitu interpretačních pozic i v textu; stávající výklad působí poněkud zavádějícím dojmem, že se všichni badatelé naprosto ve všem shodují a perfektně se vzájemně doplňují. V úvodu by se též měla objevit zmínka, že mnohé prameny přesně nerozlišovaly mezi pozicemi Chrýsippa a jiných stoiků, ačkoli nebyly vždy ve všech bodech identické. Je v pořádku, že autorka občas scházející kroky v Chrýsippových myšlenkových konstrukcích doplňovala pomocí zpráv, které jeho jméno výslovně neuvádějí, ale bylo by dobré na tento problém alespoň upozornit.

Nejvíce chyb obsahuje formální stránka práce. Sem patří nepřesné nebo neúplné odkazy (viz např. s. 7, pozn. 6; s. 8, pozn. 12; s. 28, pozn. 155, 157 a 158, s. 41, pozn. 254), a zejména různé prohřešky proti gramatice, které se vyskytují téměř na každé stránce (nejčastěji se jedná o absentující nebo přebývající čárky, viz zejména s. 9, 29, 33 a 43, kde se těchto lapsů nachází více než jinde). Autorka občas zápasí i se stylem a přesností vyjadřování: v několika případech věty konstruuje natolik nejasně či neobratně, že to zcela zatemňuje smysl sdělení (viz např. s. 9, ř. 9-12 odshora; s. 32, ř. 2-4 odspoda; s. 37, ř. 1-3 a 7

odshora; s. 43, ř. 7-10 odshora). Protože však v první verzi práce byla frekvence gramatických, stylistických či obecně formálních chyb asi čtyřikrát vyšší, jeví se současný stav jako velmi výrazný krok dopředu.

V práci sl. Maláňová však pozitiva kvalitativně i kvantitativně jasně převládají nad negativy. Předkládaná studie splňuje naprostou většinu požadavků na výtečnou bakalářskou práci, v některých bodech je dokonce převyšuje. Ze všech těchto důvodů autorce navrhuji nejvyšší stupeň ohodnocení, tedy známku výborně.

V Praze, 11. 9. 2013 mgr. Tomáš V í t e k, Dr.